

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Hvmanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Dvb. 2. Quando intentio Ministri vitiet Sacramentum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

num, vitiat Sacramentum. Altera est; Omnis mutatio verborum, non retinens aliquo modo eandem sententiam, irritat Sacramentum.

DVBIUM II.

Quando Intentio Ministri vitiet Sacramentum?

27 **D** Thomas videtur velle intentionem Ministri tunc irritare Sacramentum, quando in ipsa mutatione formæ intendit introducere novum ritum in Ecclesiâ, & quando de industria corruptè profert verba, quæ tamen non videntur vera.

Intentio bona.

Respondeo & Dico Primò, Intentio Ministri necessaria ad Sacramentum est ea, quæ intendit facere id quod facit vera Christianorum Ecclesia quæcumque demum illa sit, siue id quod Christus instituit. Patet ex Concilio Florentino.

Intentio mala.

Dico Secundò, Si Minister aliud intendat significare verbis formæ, quàm Ecclesia significet, nihil efficitur, etiam si formam integrè proferat; vt si per *Filium* in forma Baptismi distinctè intendat significare aliquam excellentem creaturam, iuxta sententiam Arianorum. Ratio est, tum quia deest legitima intentio; non enim intendit facere, quod facit Ecclesia, hoc est, idem Sacramentum, eodem sensu & intelligentia tum quia forma mutatur, non quidem materialiter, cum eadem verba pronuntiet, sed formaliter, quatenus est significatiua: vnde non exhibet signum, quod Christus instituit, sed aliud quod ipse excogitat. Nomen enim *Filij* est æquiuocum ad verum *Filium* & *adoptiuum*, & per intentionem proferentis determinatur ad significandum *Filium adoptiuum*. Secus esset si per *Filium* distinctè non intenderet *Filium adoptiuum*, sed generatim *Filium Dei*, de quo Scripturæ & Christus loquuntur, licet ipse apud se existimaret hunc esse creaturam; tunc enim esset verus Baptismus, vt colligitur ex Concilio Arelatensi primo. Canone 8. Sic enim quidam Ariani baptizabant. Ratio est, Quia hic est legitima forma, & legitima intentio; nam verè intendit baptizare in eodem *Filio*, in quo Ecclesia. Nec obstat quòd putat hunc esse *Adoptiuum*, vel creaturam; quia hic est error priuatus, qui per accidens formali intentioni coniunctus est.

28 Si addat aliquid falsi.

Dico Tertiò, Si quis ad integram formam addat aliquid falsi tanquam partem formæ, non efficitur Sacramentum: vt si in consecratione Eucharistiæ dicat, *Hoc est Corpus meum; quod è celo sumptum est*, nihil efficit, quia facit formam falsam. Si tamen non addit illam falsam particulam tanquam partem, sed solum vt explicet suam sententiam de Christi Corpore, verè consecrat, etiam si errorem nitatur inducere. Et ratio est, Quia illa intentio est distincta ab intentione consecrandi & faciendi quod Christus instituit; nec in eam influit; & actio illa distincta est ab actione consecrandi, solumque per accidens iunguntur.

Si addat aliquid non necessarium.

Dico Quartò, Si quis addit aliquid ad formam tanquam necessarium ad illam, putans sine eo non confici Sacramentum, si tamen hoc verum sit, & intendat facere id quod facit vera Christi Ecclesia, efficitur Sacramentum: vt si quis putet formam Græcorum, *Baptizetur seruus Christi*, esse necessariam; & nitatur hunc ritum tanquam necessarium

inducere in Ecclesiam latinam. Similiter si putet esse dicendum *In nomine Patris omnipotentis &c.* aut illa verba, *Noni & æterni Testamenti &c.* esse necessaria &c. Ratio est, Quia verè intendit facere, quod facit Christi Ecclesia; & vititur forma quæ in substantia idem valet; & quamuis putet hæc vel illa verba esse necessaria, quæ tamen non sunt, hoc non obstat; quia non excludit legitimam intentionem faciendi Sacramentum per ea quæ re ipsa necessaria sunt. Non enim Minister tenetur semper scire, quæ verba sint de substantia formæ, vel non.

Dices, Quid si sciret veram Christi Ecclesiam sentire illa verba non esse necessaria ad substantiam Sacramenti, imò prohibuisse ne addantur, & ipse nihilominus vellet addere tanquam necessaria.

Respondeo, Tunc presumitur non habere legitimam intentionem: Et sic intellige D. Thomam in Corpore, cum ait; *Si per illam additionem vel diminutionem intendat inducere ritum qui non sit ab Ecclesia receptus, aut de industria corrumpti verba, non videtur perfici Sacramentum*; nempe quia presumitur non habere legitimam intentionem faciendi quod facit Ecclesia. Si tamen talis intenderet generatim facere, quod Christus instituit, & eatenus adhibere omnia, quatenus Christus requirit (quamuis id rarò fiat) verum conficeret Sacramentum, etsi putaret illam additionem esse de substantia, & vellet hunc ritum inducere in Ecclesiam. Idem dico, Si detrahat aliquid non necessarium, putans esse necessarium, modò prædictam intentionem habeat saltem conditionatè, nempe faciendi quod Christus instituit si quid fieri possit. Vnde patet non esse verum; quod ait Dominicus Soto scribens in hunc articulum: *Si Ecclesia damnaret ritum Græcorum, Græcos nihil effecturos; nam possunt Græci habere intentionem requisitam, & Ecclesia non potest facere, vt id quod erat legitima forma, desinat esse forma Sacramenti.*

Mens D. Thomæ.

Petes, Quale peccatum est, aliquid mutare in formis Sacramentorum?

Respondeo Primò, Si de industria, aut ex crassa negligentia fiat tanta mutatio, vt Sacramentum reddatur irritum vel ambiguum, erit mortiferum sacrilegium. Idem dicendum de Materie mutatione. Ratio est, Quia est grauis irreuerentia irritum reddere Sacramentum; vel etiam exponere se huic periculo, quando id potest vitari. Quòd si id vitari nequeat, & alioqui salus proximi postulet, potes vti dubio Sacramento: Siue dubium sit ratione Materie; vt cum quis absoluit in extremis cum solis signis contritionis; Item, Si Confirmatio detur in solo oleo benedicto, eò quòd nusquam possit reperiri balsamum: Siue ratione subiecti; vt cum infans baptizatur in solo digito, eò quòd reliquæ partes attingi nequeant: Siue ratione formæ; vt si tegeas extremè baptismo, vel penitentia Sacramento, & Minister ex ignorantia vtatur forma ambigua. In his casibus necessitas excusat, ne censetur irreuerentia.

Dico Secundò, Si tamen ex parua negligentia hæc mutatio ferret, esset solum veniale, quamuis Sacramentum esset irritum.

Dico Tertiò, Si ex distractione, potest esse nullum peccatum; nempe quando distractio est omnino inuoluntaria, & naturaliter accidit.

Dico

Quando possimus vti dubio Sacramentis.

Dico Quarto, Si autem mutatio non irriter Sacramentum, nec etiam reddat ambiguum, non videtur esse peccatum mortiferum, etiam si fieret ex crassa aliqua negligentia, modo absit contemptus, scandalum, intentio introducendi nouum

ritum in Ecclesiâ, vel damnandi ritum receptum. Vide Sotum dist. 1. quæst. 1. art. 8. Idem docent alij recentiores. Ratio est, Quia omnis talis mutatio censetur leuis.

Q V Æ S T I O L X I.

De Necessitate Sacramentorum.

In Quatuor Articulos diuisa.

ARTICVLVS I.

Vtrum Sacramenta sint necessaria ad humanam salutem?

Respondetur, Sacramenta esse necessaria; id est, valde vtilia & congrua ad hominum salutem: Loquitur autem D. Thomas potissimum de natura humana secundum se spectata, id est, secundum naturalem suam conditionem, qua præcincit à statu peccati, & à statu supernaturali innocentie. Probat tribus rationibus. Prima, Quia humana conditio postulat ex sensibilibus ad spiritalia perducere. Secunda, Quia decuit, vt homo qui per peccatum se sensibilibus rebus subiecit, eisdem in pœnam & humilitatis exercitium subiicere cogere. Tertia, Quia præcipuum studium & affectio hominum est in rebus externis: vnde vt salubriter in illis occuparentur, decebat sub illis res spirituales tegi. Vnde Magister has tres causas complectens, ait Sacramenta instituta propter instructionem, humiliatorem, & exercitationem hominis in diuino cultu.

Explicatur mens D. Thomæ.

ARTICVLVS II.

Vtrum antè peccatum fuerint homini Sacramenta necessaria?

Respondetur, Ante peccatum, nempe in statu innocentie, Sacramenta non fuere homini necessaria, id est, multum conuenientia.

Notandum est; Quosdam recentiores existimare in statu innocentie futurum Sacramentum Eucharistie, & consequenter etiam Sacramentum Ordinis. Addunt aliqui etiam Sacramentum Matrimonij. Ratio est, Quia existimant Christum venturum in carne, etiam si Adam non peccasset; cuius Incarnatio fuisset significata per Sacramentum Matrimonij; & vnio nobiscum tanquam capitis cum membris per Eucharistiam; quæ etiam tunc fuisset sacrificium, tale enim sacrificium decebat talem statum.

Sed longè probabilius & verius est, in statu innocentie nulla futura Sacramenta gratiam conferentia. Primò, Quia hæc est communio sententia Doctorum. D. Thomæ hic, & in 4. dist. 1. vbi Bonauentura, Richardus, Gabriel, Paludanus, Maior, & alij. Secundò, Quia probabilius est Christum non venturum in carne, si status ille perseverasset, vt dictum est in Tractatu De Incarnatione, qu. 1. art. 3. vnde illa Sacramenta non ha-

Quidam existimant.

Verius negatur.

buissent fundamentum meritorum quibus niterentur. Quod patet; Idcirco enim nostra Sacramenta sunt instituta, vt sint veluti instrumenta quibus applicentur nobis merita Christi: at in illo statu non fuissent vlla merita nobis applicanda, ratione quorum daretur gratia; ac proinde nec fuissent instrumenta applicatoria. Tertio, Quia generatim ideo Sacramenta sunt instituta, quòd homini difficile sit rebus spiritualibus intendere, perfectè ad iustitiam se disponere, & opera supernaturalia meritoriaque facere; vnde necessarium erat institui Sacramenta, quibus facillè posset iustificari, & in iustitia crescere; alioqui paucissimi fuissent saluati, & hi valde imperfecti. In statu autem innocentie omnes fuissent nati in iustitia originali, & ita non eguissent disponi ad iustitiam: facillimum quoque illis fuisset rebus spiritualibus insistere, & functiones omnium virtutum supernaturalium; quibus gratia assidue creuisset, obire; quare non opus erat Sacramentis, quibus in iustitia crescerent. Sic explicari potest ratio D. Thomæ: Non enim decebat hominem in illo statu rebus inferioribus subijci, quibus ipse debebat dominari, aut per eas in gratia vel cognitione diuinorum mysteriorum perfici: nam in gratia per dignitatem operum facillimè creuisset, & cognitionem mysteriorum fidei traditione parentum facillè accepisset: Hæc enim pauca fuissent, vtpote connaturalia gratie; nec vllum fuisset obliuionis periculum. Denique non fuissent necessaria ad hoc, vt homines cognoscerent quando diuinitus sanctificarentur; nam hoc singuli sciuissent ex operum suorum cognitione. Quarto, Quia omnia nostra Sacramenta instituta sunt: vel in remedium peccati, vt Baptismus, Pœnitentia, & Vnctio; & Matrimonium quatenus est in remedium concupiscentie: vel ad augmentum gratie & robur contra tentationes, vt Confirmatio, Eucharistia: vel ad alia Sacramenta conficienda, vt Ordo. Sed in statu innocentie non fuisset opus Sacramentis ad remedium; quia abfuisset morbus peccati & concupiscentie: nec etiam ad augmentum gratie; quia gratia facillimè creuisset per opera: nec ad tentationum victoriam; quia tentationes internæ nullæ fuissent; externæ autem facillimè potuissent repelli.

Dices, Sacramenta in eo statu fuissent necessaria ad alios fines; nempe ad cultum Deo corpore & animo exhibendum; ad fidei protestationem, & ad conspirandum in vnâ religionem: ob quas causas credibile est futura sacrificia publica, & fortè etiam imagines maximè hominum & Angelorum.

Respon-

Ratio cur generatim omnia Sacramenta instituta.